

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ, КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ
БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1951
декабрь
16
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 246 (2420)
ӨРТӨЗ 20 КӨП.

Бо хүн, декабрь 16—улус
судтарынын сонгулдаларынын хүнү.
ШУПТУ СОҢГУЛДАЛАРЖЕ!

Коммунистерниң болгаш партийжи эвестерниң сталлинчы блогу дээш

Бо хүн Совет Тываның ажылчы чоннары, Совет Эвилелиниң бүгү ажылчы чоннары-биле кады улус судтарына боттарынын эң дээр оолдар, кыстарын сонгуурлар. Ол политиктиг уjur-дузалыг улуг кампанияга бүгү совет улус коммунист партияны, ажылчы чоннарын ынак башкызы болгаш баштыңчызы эш Сталинын долгандыр сырый катышкан.

Улус судтарының сонгулдазын мурунда болуп турган сонгулда кампаниялары ышкаш большевиктерниң партиязы партийжи эвес ажылчынар-биле, албан хаагчытар-биле болгаш интеллигенция-биле чагыс блокут эртирип турар. Коммунистерниң болгаш партийжи эвестерниң күчүдүг сталлинчы блогу бистин чуртка совет нийтиледдин мораль-политиктиг чагыс-эви тургустунганының түнелдинде тывылган. Ол блок бодунуң аштырбас күчүдүг күжүн хей катап көргүскен. Ам болуп эртип турар улус судтарының сонгулдазы совет нийтиледдин мораль-политиктиг чагыс-эвиниң, бистин чуртун улустарының бузулбас сталлинчы найыралының болгаш амыдыралчы совет патриотизминиң тийлелгезиниң кайгамчыктыг тийлелгезин база катап бадыткаар.

Күрүне эрге-чагырганының органдарына болгаш улус судтарына сонгулдалар бүрүзүн ажыл-агый болгаш культура тургузуушкунуң чаа-чаа чедишкени-биле демдег-лээри совет улуска чаңчыл болу берген. Улус судтарына сонгулдалар совет улус Ленин — Сталинын партиязының удуртулгазы-биле социалисттиг тургузуушкунда чаа улуг тийлелге — дайын сөлүзүнүң беш чыл планын чедишкени-биле күсеткен, улус ажыл-агыйының болгаш культураның улам ырай күчүдүг көдүрүшкүнү дээш демиселди турар үедэ эртип турар.

Коммунизм тургузуушкунуң сталлинчы программаны ботландыр-бышаан, бистин чуртун ажылчына-рым, тараачынары, интеллигенция коммунизмниң материал-техниктиг базанын тургузарына улуг уjur-дузалыг Волгада Куйбышевтиң болгаш Сталинградтың суг күжү-биле амылдаар электр-станцияларын, Днепрде Каховканын суг күжү-биле амылдаар электр-станциязын, Көл Туркмен, Муруну-Украинанын, Соңгу-Крымның каналдарын болгаш суггарылга системаларын дүрген туруп тургузары дээш соруу киришкенин амылдап турарлар. Бистин чуртун дайын сөлүзүнүң тайбын тудуушкунга чедиң алган чедишкени совет кижилерин патриотчу чорун улам көдүрүп, ССРЭ-нин улустарының акы-думалышкы кады амылдажыл-газын болгаш найыралын күштелдирген. Совет нийтиледдин мораль-политиктиг чагыс-эви чайгылыш чок быжыгып, делегейде эң-не демократтыг эрге-чагырга — Совет эрге-чагырганын ат-алдары улам бедиле көдүрүлгөн.

Америк-англи империалисттиг агрессорларның делегейниң чаа дайын өөскүдөр деп турарына удур совет улус тайбын камгалаары болгаш быжыглаары дээш бүгү чуртарның улустарының аразында найырал болгаш кады амылдажыл-газы дээш демиселди күштелдирип турар. Тайбынның херээн быжы-лаар болгаш камгалаар дээш совет улустун чайгылыш чок күзел-соруун беш улуг күрүнелерин аразына

тайбынның пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырының адаанда 117 миллион ажыг совет кижилер боттарының холунуң үжүктөрүн салганы тодаргай көргүскөн. Улус судтарына кандидаттары депшидип тура, чаа дайынның империалисттиг кысыкчыларының кем-буруудуг херектеринге өлүмүг согууш-кун болур бистин тургузуучу тайбын күш-ажылыгы улам-на күштелдиреринге уланган патриотчу күштүг сестерин совет кижилер илергейлеп турганнар.

Улус судтарының сонгулдазы болза, совет социалисттиг күрүнениң политиктиг болгаш экономиктиг күчүшүмүдүн улам ырай быжыглаары дээш, бистин чуртка коммунизмни тургузары дээш совет улустун демиселин удуртуп турар большевиктерниң партиязына ажылчы чоннарының калбак массаларының улам-на өзүп турар идегелиниң чырыктылаңчак көргүзүп болган.

Улус судтарына чоннуң идегелин, совет эрге-чагырганын политиказын шыңзыктарган, партияның болгаш совет эрге-чагырганын политиказын билген болгаш ону амыдырал кырына ботландырына арга-дуржулгалыг кижилерни депшидип сонгуур. Олар болза, чоннуң күзөттөгү улуг идегелин шыңзыктарына боттарының бүгү күштерин бээрлер.

Совет суд болза, ёзулуг демократтыг, социалисттиг күрүнениң эрге-ажыктарын камгалаан, чон-биле чарылбас харылзаалыг, хоойдуларда илергейлетинген чоннуң күзел-соруун ботландырып турар суд болур. Совет судтун буржуаз судтан үндезин ыгалы ында. Буржуаз суд болза, эрге-чагыргада көш-борбак капиталистерниң эрге-ажык, оларның өңчү-хөрөгизин камгалаан, ажылчы чоннарының демократтыг эргелеринге удур, мөлчүткенерни хайыра чокка базарының чепсээ болур. Аңаа удурланыштыр совет суд болза, ССРЭ-нин Конституциязы-биле тургустунган нийтилед болгаш күрүне тургузуун, ажыл-агыйның социалисттиг системанын болгаш хоойлу ёзугаар магадамалдыг социалисттиг өңчүнү, хамаатыларының эргелерин болгаш эрге-ажыктарын чүүл-бүрү халдашыкындардан камгалаар күзөлдөгилги. Бистин судуус хамаатылары совет патриотизмин болгаш серемчилелди чоруктун угаан-медерелинге, совет хоойлулары ылап болгаш чайгылыш чок күзөлдириниң угаан-медерелинге, күрүнеге болгаш нийтилел күзөлдөгилеринге ак-сөкүлдүг болуруна, социалисттиг нийти-чурталганын дүрүмненин хүндүлөп көрүңгө кижизидип турар.

Совет суд болза, эң-не демократтыг принциптерге болгаш ажыл-чорудулгаларга үндөзүлгөн болгаш улуг кижизидикчи рольдуг. Бистин судуус дүрүм-хоойлу хажыдыкчыларының буруудуг чоруктарын ялалавышаан, оон-биле совет күрүнени быжыглап, бүгү ажылчы чоннарының эрге-ажыктарына амылдап, буруудуг чоруктар-биле, ылангыя социалисттиг өңчү-хөрөгизин болгаш хамаатыларының хууда хөрөгизин карак-ажыктарлар-биле эптеш чок демиселди чорууду турар. Ажылчы чоннар боттарының төлээлекчилерин улус судтарына сонгуушаан, социалисттиг күрүнени эрге-ажыктарына шыңчы бараан болурун олардан негеп турарлар. Шупту сонгулдаарже!

Улус судтарының сонгулдаларына алдар кылдыр

Кызылдың мурнакчы бүдүрүлгелери

Кызыл хоорайның бүдүрүлгелериниң социалисттиг чарыжынын ноябрь айда күзөлдөзүңгө түнелдерин ВКП(б) Кызыл хооркому болгаш хооркууском чугаалашкан.

Тудуг трестизи чыл планын ноябрь айда күзөлдөзүңгө болгаш ноябрь айның бүдүрүлгө планын 115 хуу күзөлдөзүңгө, социалисттиг чарыжын тийлекчизи болган. Ычангаш ВКП(б) хооркомунуң болгаш хооркуускомунуң шилчир Кызыл тугун тыпсырын шийттирлээ.

Облпотребсоюзтун транспорт конторазы ноябрь айда талазы-биле планын 223 хуу, тоннокилометр талазы-биле 114,2 хуу күзөлдөзүңгө, транспорт организацияларының социалисттиг чарыжын тийлекчизи болган. Ычангаш ВКП(б) хооркомунуң болгаш хооркуускомунуң шилчир Кызыл тугун аңаа хевээр артырарын шийттирлээ.

Оон аңгыда ноябрь айда аш-чем комбинаты нийти продукция планын 101,9 хуу, дааранылга комбинаты — 105 хуу, дээрбе — 122 хуу, облатипография — 114 хуу, алгы заводу — 108 хуу күзөлдөзүңгө, эки көргүзүлгелерни чедиң алганнар.

Пландан ажыр 1100 тонна далган

Кызылдың далган дээрбенин коллективи сонгулда мурунун күннеринде бедик бүдүрүкчүлүг амылдаан.

Оон ажылчынары улус судтарының сонгулдаларына алдар болдуруп, стахановчу ээлчеге киргеш, бо чылдың төңүзүңгө чедир пландан дашкаар 1100 тонна далганын дээрбедир деп хүлээнгеш, ону алдарлы-биле күзөлдөзүңгө турарлар.

Стахановчу ажылчы, комсомол организациязының секретари эш Дрэмин декабрьның 16-зын айның бүдүрүлгө планын күзөлдөзүңгө уjur-рашкан. Хоорай Советиниң депутаты, далган дээрбедекчизи эш Пичугова база-ла ол хире күш-ажылчы чедишкенин байырга белеткээ. Агрэгаттарның тергин эки ажылдаарын электр, коммунист эш Власов хандырып турар. Ону коллективтен улус төлээлениң кандидатына депшидип, улуг идегелин берген.

Күш-ажылчы белек

Сүт-Хөл районун Хөр-Тайга сумузуңуң ажылчы чоннары сонгулда хунунге күш-ажылчы белектер-биле уjurашкан.

Колхозтарының күш-ажылчы идекеин сонгулдага белеткедөр чоруп турарынын хүннеринде күштелген, декабрьның 16-га чедир 1500 тудуг ыяштары белеткээш, оларны 500-зүн сөөртүп алыр деп Сталин аттыг көлээ ажыл-агый артелиниң колхозчулары шийттирлээнер. Эштер Суван, Чадай болгаш Очур-оол олар алган хүлээлгелерин алдарлы-биле күзөлдөзүңгө, чүтлө декабрьның 1-ден 5-ке чедир безин 700 ыяштары белеткээнер. Декабрьде чуртталганын 6 бажынарын тудар деп база шийттирлээнер.

Хүлээлгезин күзөлдөзүңгө

Чаа-Хөл районун аңчылары өлүк планын күзөлдөзүңгө талазы-биле улус судтарына сонгулдаларының хунунде чедишкенин уjurашкан. Райпо баштаар чери-биле чарган крээсин чамдык сумуларның аңчылары чедишкенин күзөлдөзүңгө.

Эң ылангыя районун Урбун сумузуңуң аңчылар өлүк планын 110 хуу күзөлдөзүңгө деп хүлээнгеш, ол хүлээлгезин алдарлы-биле күзөлдөзүңгө шыдаан. Аңчыларының иштинден И. Петров, А. Бадан-оол, Р. Рычков, Х. Сумдуй олар хүлээлгезин 158—220 хуу күзөлдөзүңгө. Сумузуң аңчыларындал хүлээлгезин 110 хуудан күдү күзөлдөзүңгө кижичок.

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНДЕ

Волга-Дон каналды ажыглааче кииреринге белеткеп турар
Урал металлургиязының 250 чылы
КАЛАЧ-НА-ДОНУ. Волга-Донун пароход чоруур каналын ажыглааче киирерин белеткээри-биле Хем флотунун Министерствозунун бөлүк ажылдакчылары чедиң келгешер. Каналды суг техниктиг дерилгелерин тускай эртемнигер өөренип көрүп турарлар. Каналдын ажылдакчыларына белеткээ администрация болгаш чуртталга бажынары хүлээп алырының белеткедери эгелээ. Чаартып туткан 8 бажынары болгаш Калач-на-Донда болгаш Цимлянскииниң суг бедириниң чоогунда канал унунуң 6 септелге-механика мастерскаяларын хемчилер алырлар.
«Волга-Донун эң чаа техника ёзугаар деритинген тургузуларын башкарып ажылдадыры-биле чүсчүс механиктерни, шлюзчуларын, электриктерин болгаш өскө-даа тускай эртемнигерин белеткээ. Каналды хей-хөй тудугжулары ол каналга доктаамал амылдаарын күзөп турарлар.»

Миллионер-колхозтар
ЧЕРНОВЦЫ. Буковинанын колхозтары көдээ ажыл-агый чылынын баштайгы түнелин үндүргөн. Бүгү культураларың дүжүттүүн бедир талазы-биле улуг чедишкенин чедиң алдынган. Тараа культураларының дүжүдү эрткен чылдан 22 хуу, кукуруза — ийи катап хей болган. Чигир сөөкчанын чырының талазы-биле эңир чылгы ышкаш, Украинага бирги чери алган.
Областың көдээ ажыл-агый артельдери нийтинин малын өстүрерин үш чыл планын хуусаа бетинде күзөлдөзүңгө. Малдын продуктулуг чоруу дыка өскөн. Дыка хей колхозтарының мал ажылындан кирген олча-ажыны ийи катап өскөн болгаш эрткен чылдазындан дөрт катап ашкан.
Нийти орулгаларың өскөн-биле колхозтарының үлетимес фондузу улам өзүп, күш-ажылды эртерини улгаткан. Эрткен чылдың денгели-биле алырга Заставновский, Симанский болгаш Новоселинский районның колхозтарының күш-ажыл төлевир барык ийи катап улгаткан.
Бир чыл дүргүзүңгө Черновцы областын миллионер-колхозтарынын саны ийи катап өскөн.

КЫЗЫЛ Чогаалчылар Эвилели ТОКАГА

Эргин Салчак Калбакхорекочин!
ССРЭ-ниң Совет чогаалчылар Эвилелиниң секретариаты Силернин бежен хар харлааныңарны күнүң таварыштыр Силерге изиг байыр чедирип, үр чылдарда кадык чурттаарыңарны, чаа чогаалдык чедишкениңерниң болуруңарны күзөп турар.

Сурков, Симонов, Тихонов, Леонов, Федин, Кожевников, Панфёров, Твардовский, Софронов, Грибачёв.

В. И. Ленинниң чогаалдарының 14-кү тому казах дылда
АЛМА-АТА. Казах ССР-ниң Күрүнениң ном үндүрер чери В. И. Ленинниң Чогаалдарының он дөрткү томуңуң казах дылда окулгазын парлап үндүргөн.
Орус дылдан окулганы ВКП(б) Т. И. Ленинниң чанында Маркс—Энгельс—Ленинниң институтунуң Казах салбыры кылган.

(СЭТА).

(СЭТА).

Коммунистерниң болгаш партия кежигүню эвестерниң сталинчы блогу дээш!

Улуг идегел

Революция мурунун коргунчур дараагынын үезинде Танди районун Элегес деп черге Коча-Севен дээр кулак кижиниң чалгазы Төнгүр-Бура дээр яды артыгы өг-бүлезинден төртүнгөн мен 12 харлыг турумда кулактын аар ажилыг шыдашпайн ачам, черге аараан чок апарган. Оон 13 хар чег-келек чорумда авам ол-ла кулактын инээн саап, хоюн малдап чорааш, өл шыкка алзып база-ла аар ажилыг шыдашпайн барган. Ол үеден эгелээш, революция үнүжү чедир-ле кулактарга чалчалап, оларнын кадыг-дошкун дараалынын адаанга чурттап өскөн мен.

Ленин-Сталинның күчүлүг болшевик партиязынга баштаган аялдыма улуг орус улустун ачы-хавыязы-биле ам аас-кежиктиң херелин көрүп келдим.

А бо хүн, бистин чуртувус, бистин чоңувус күчүлүг совет күрүениң амы-думма сталинчы өг-бүлезинде чурттап, Сталинчы хоюлуда айткандык бүгү эргелерни эдилеп, хэрээ делгем, сеткил чоргаар, күчүлүг күрүениң хамаатызы деп ыдыктыг, алдарлыг атты эдилеп чоруур. Мээн эрткен амыдыралымын, база чоңун хэрээ дээш кызыл чоруур нийти байдалымын көргөш, Сталинчы хоюлу эзугаар улус судунун улус төлээзиниң кандидатынга депшидип, бо хүн декабрь 16-да улус судунун улус төлээзинге сонгуп турар. Чоңун ол баалагындан бедик болгаш аас-кежиктиң чүве менээ каян-даа турбаан.

Бир-тээ, төрөөн чоңум ол хире бүдүрүп, ол хире идегел турар болганда, оларнын менээ дааскан хэрээ дээш Төрөөн чуртумга бүгү-ле арталарым-биле бараан болур мен.

я. ичкаа.

септелге заводунун гаянымы.

Баштайгы бадылаашкын

Бо чылын мен 18 хар харладым. Ынчангаш Сталинчы Конституцияда дүрүмчүктениң эзугаар ам сонгукчу мен.

Өнүчү-хөрөнгизи, эртем билни, сууржун болгаш сууржун эвези, национал, расазы, мурунку ажил-чорудулгазы болгаш үнгөн ангызы хамаан чокка сонгуп болгаш сонгудар эргени совет хамаатыларга чүг-ле бистин Сталинчы Конституция-ыста дүрүмчүктөн.

Бо хүн улус судтарынга болгаш улус төлээзиниң кандидаттар дээш бодумнун бадылаашкынымын улуг өөрүшкү-биле бээр мен.

СОЯН ШАНМАК.

Кызылдын № 2 школяның VIII класзынын өөреникчизи.

БИСТИН КАНДИДАТТАРЫВЫС

Инокентий Сергеевич Инохов — Новосибирскиниң юридик школазының конюч эки өөредилгелиг, илдепкейиң хай нийтичи студентизи.

Кызылдын сонгулда округунун сонгукчулары улус шийтекичинин кандидатынга оңу депшиктенер. Эш Инохов болза, тергини өөредилгези болгаш илдепкейлин дээш каш удаа макталдарын алгылаан.

Чурукта: И. С. Инохов.

Сергей Николаевич Алексеев — Иркутск областа Аларск аймагынга ядым тараачын бурят моол кижиниң өг-бүлезинден төртүнгөн. Ол ам Иркутскиниң юридик школазының дынаакчысы. Ол ВКП(б) кежигүню С. Н. Алексеевти Кызылдын Барыын талакы сонгулда округунун талазы-биле улус шийтекичинин кандидатынга депшиктен.

Бо хүн бистин Төрөөн чуртувустун бүгү ажил ишчилери-биле бир димей бодумнун сонгуп эргемин бүрүн боттадырып, улус судтарынын шийтекичинге болгаш улус төлээлеринге сталинчы блоктун кандидаттары дээш бодумнун бадылаашкынымын улуг өөрүшкү-биле бээр мен.

Чурукта: С. Н. Алексеев.

Улустун эрге-ажыктарынын камгалалында

Р. А. Кротова эрткен суд сонгулдарындан бээр Чөөн-Хемчик районун улус шийтекичинге ажилдаанын дүргүзүндө районун ажалчы чоңарынын ортузунга хундүктелди чаалап алган. Ол бодунун күлээлгезин ак-сеткилдиг күөсөдип, совет хоюлдарын шын болгаш мергежилдиг боттандырып келген.

Оон ажилдап киреринин мурунда Чөөн-Хемчик районун суд участогунун ажалчы чептестер эвээш эвез турган. Херектерин тодаралдырында чептестрин узуткаар дээш Р. А. Кротова эвээш эвес күжүн салган. Ам ында ажилдын байдалы үндезини-биле экижээ. Районун улус шийтекичинин эки ажалын көргөш, юстиция Министерствозунун Тыва облуста талазы-биле эргелелин начальниги бо чылын ийн удаа аас шанналынга кирген. Эш Кротова хүн-бүрүдө улуг ажилдарын кы-

лып тура-даа, бодунун идея-теоретиктиг билин могаг-шылаг чокка бедидип турар. Ол ВКП(б)-ниң район комитетинин чанында партиянын кежээки школазында өөренип турар болгаш Бүгү-эвиледдин заочный юридика институтунун ийги курсунда база өөренип турар. Эш Кротова өөренимшаан, бодунун эштеринге мергежилди, билин дамчыдып берип турар.

Чөөн-Хемчик районун ажалчы чоңары улус шийтекичинин кызымакай ажалын бедни-биле үнелеп көрөш, Р. А. Кротова улус шийтекичинин кандидаттынга база катал депшиктенер. Ынчангаш коммунистерниң болгаш партия кежигүнери эвестерниң төлөптиг төлээлекчизи дээш боттарынын бадылаашкынарын бээринге беленин олар илередиң туралар.

Совет суд—делегейде эн демократтыг суд

Октябрийн социалистиг Улуг революцияны капиталистиг күрүениң бүгү аппаратын болгаш сон-биле кады ажалчы чон масаларын дарааларын болгаш базарынын чепсээ—буржуаз-помещиктерниң, хаанын судун сый шалкан.

Совет эрге-ажыгыга социалистиг күрүениң эрге-ажыкын, бүгү совет улустун эрге-ажыктарын камгалаар хулээлгелиг, эзулуг чаа, улусчу суду тургускан.

Эрги судту чаартып артырбайн, ону ол дораан-на үрөп каапканыр деп алгырып-даа тургайлар-аан. Бис оон-биле эзулуг улусчу судка орутку амыдыл, дараалдык чепсээ болуп турган судун орунунга социалистиг нийтиледин быжыг суурунга үндезилеп, кижизидилгениң суду тургускан бис—деп Советтерниң Бүгү-россий III съездинге В. И. Ленин чугаалаан.

Совет суд бодунун тургустууларынын баштайгы хүнүнден эгелээш-ле ССРЭ-ниң нийтиледин болгаш күрүне тургузуун камгалаарынын болгаш быжыгларынын улуг хэрээне шийчызы-биле бараан болуп турар. Ажалчы чоңар болшевик партиянын удуртулгазы биле коммунистиг тургузуушкунун улуг программасын амыдырал кынында улуг көдүрүлүшкүн-биле боттандырып турар. Совет күрүне болза, коммунизмин тургузарынын кол чепсээ болуп турар.

1947 чылдын сентябрьде Польшага чамдык компартияларын төлээлериня информастыг чөвүлел хуралынга эш Маленков бодунун илеткелиге чугаалааны, «бо үеде күрүне органынын ажилында ажалдагы-органнастыг болгаш культу-

р турун улуг болгаш хүндүлүг. Суд бодунун бүгү ажил-чорудулгазы-биле хамаатыларын Төрөөн чуртуна, социализмин хэрээге берилген кылдар, совет хоюлдарын тода болгаш хажык чок күөсөдирин хэрээне, социалистиг өнүгө камныг болурунга, күш-ажылдын сагылга чурумунга, күрүениң болгаш хөй-ниитиниң хулээлгезинге аксеткилдиг болурунга, социалистиг нийти чурталгалын дүрүмдерин сагылырга кижизидип турар.

Совет суд улустун хоюлдары илеретинге күөл-соруун күөсөдип турар. Суд эзулуг демократизм-биле организмизинде болгаш ажилдап турар.

Делегейде эн-не демократтыг Конституция — Сталинчы Конституция эзугаар — ССРЭ-де бүгү судтар улус судтарында эгелээш, база чуртун дээди суд органы — ССРЭ-ниң Дээди судунга чедир сонгулдалы болуп.

Улус суду, Советтин суд системанын кол салбыры болуп, районун хамаатыларындан бүгү нийтин дорт, чажыт бадылаашкын-биле үш чыл хуусалыг сонгуп. Улус судтарынын сонгулдалынынга 18 хар четкен бүгү хамаатылаа киржир, суд-биле сонгудар эргелерин камгалаар болгаш угаанын сонгудар сонгулдаа киришпес.

Сонгулдалар хүнүндө 23 хар четкен совет хамаатызы бүрүзү улус шийтекичинге болгаш улус төлээзинге сонгудуп болуп. Шийтекиди кижилер улус шийтекичлеринге болгаш улус төлээлеринге сонгудуп болуп.

Буржуазиянын идеологиязы буржуаз судун ангы талазы-биле эзулуг утка-шынарын бүгү күштерин-биле чажырыкын оралдажып турар, шупту оон мурунунга «ден» дээш, «чөптүг» болгаш «хамаарышпас» суд кылдыр, ангынын кырында орган кылдыр судту ийи арнын-биле көргүзүп турар.

Эрге-чагырга дарлакчыларын колунда туруп турар капиталистиг нийтиледин суд демократтыг болуп шыдава.

Имперализмин үезинде капиталистиг күрүнерде суд нийтиледин буржуаар депшилгелиг кижилери-биле болгаш бир дугаар ээлгедө коммунистер-биле кам-хайыра чок демсежириниң чепсээ кылдыр ажаллатын турар.

1934 чылда-ла эш Сталинның айттып турганы «...капиталистиг чурттарын чажырыкчы ангылары ажалчы ангы дарлакчыларга удур оон демиселинге ажаллап болур парламентаризмин болгаш буржуаз демократиянын эн сөөдү артышкынын чүктүлдү-биле чок кылары оралдажып, коммунистиг партияларын чажыт байдалче кир суруп, боттарынын диктатуразын камгалаары-биле ажалчы өдүрүкчү аргаларга шилчи турар» (И. В. Сталин, «Ленинизмниң айтырыглары», 10 дугаар үндүргени, арын 544—545).

Эш Сталинның бо сөстөрүнүн бүгү чөптүүн бо үенин буржуаз шынныг байдалы, эн ылангыя Американын Катыхшан Штаттарында көргүзүп турар.

АКШ-та судту коммунистерге болгаш депшилгелиг ажилдакчыларга удур демсежиринге, рясаны көөр хөнюү чок чорукту өөскүдеринге Уолл-стрит канчаар-даа аажок ыят чогу-биле ажаллап турар.

Америк суд коммунистиг партиянын II баштынчыларын кадыг-дошкуну-биле шийткени бүгүдээге бил-

Аас-кежик

Эн-не бөдүүн ажалчы кижиден эгелээш бүгү кижилер дээди эргелерин бүрүн эдилеп турар бистин совет чуртувуска ажилдап, чурттаары улуг аас кежик. Ажилдаар, диктаныр, өөренир болгаш сонгуп, сонгудар эргелерин чүг-ле бистин улустарыны долзу-биле эдилеп турар.

Мен 1949 чылда Кызылдын дараанылга комбинадынга ажилдап кирген мен. Баштай анаа дарааныкчы бооп киргеш, оон соонда мастер деп атты чедип алган мен. Мээн эки күш-ажылмын бистин Төрөөн чуртувустун моон сонгааргы чекетелин-кичинге дуза болур деп чүвени билитп турар мен.

Бо хүн бистин Төрөөн чуртувустун бүгү ажил ишчилери-биле бир димей бодумнун сонгуп эргемин бүрүн боттадырып, улус судтарынын шийтекичинге болгаш улус төлээлеринге сталинчы блоктун кандидаттары дээш бодумнун бадылаашкынымын улуг өөрүшкү-биле бээр мен.

Т. ПЕТЕРИМОВА.

Кырган сонгукчунун чугаазы

Революция мурунда Бии-Хемниң өк деп черге кулактарга хөлечиктеп чораан ядым арат Дулуш Майыдынын өг-бүлезинге төрүгүгөш, ол үенин коргунчур дараалынга шыдашпайн Эжымге дезип чоруткаш, анаа чурттай берген мен. Кара бажым агарып, хөнү сыым күдүйүжө бо чырык делегейге 76 чылдарын чурттап, черле кандыг үелерин көрбөдүм дээр.

Бо үелерин иштинде чүг-ле Ленин — Сталинның партияныга удурткан күчүлүг Совет күрүенин хамаатызы деп алдарлыг болгаш ыдыктыг атты чоргаары-биле эдилеп, аас-кежиктиг болгаш өөрүшкүлүг чурттап чор мен. Сталинчы үенин колхозчу амыдыралынче киргенинден бээр шынал-ла хөрөк делгем, сеткил чоргаар аларган мен.

Бистин Калинин колхозта 20 ажыг оолдары болгаш кыстарым чурттап турар. Оон иштинде 11 уругдармын школада өөренип, өскелери колхозта ажилдап турар. А мени колхозумун кырганнар фондузу-биле азырап турлар.

Бистин бо магадап ханмас чагай амыдыралымыз, хамаатыларын эргелерин, хөй-ниитиниң колхозчу өнүзүн совет күрүне камгалап турарынга мен конюч чоргаар мен. Хамаатыларын эргелерин болгаш хөй-ниитиниң колхозчу өнүзүн камгалакчылары — улус шийтекичи-зы болгаш улус төлээлери дээш бадылаашкынымын бүгү улудузм-биле кады улуг күөл-биле бээр мен.

Д. ДАДАР,

Улуг-Хемниң Эжымда Калинин колхозтун колхозчузу.

Тыва автономнуг областа хөй уругларлыг илерин «Мениң алдары» орденнер-биле болгаш «Мениң медали» деп медальдер-биле шаңнаар дугайында РСФСР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Ч А Р Л Ы Ы

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунун 1944 чылдын август 18-те үндүргөн Чарлыын эзугаар ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунун мурунундан шаңнаары болза:

Тос уругларын төрөөн болгаш кижизиткен илерин «ИЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Ондар Чыкыр Кастыковна — Сүт-Хөл районун Сүт-Хөл сумузунда өг-бүле ээзи.

Сес уругларын төрөөн болгаш кижизиткен илерин «ИЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Селина Анна Тимофеевна — Тожу районун Тоора-Хем сумузунда өг-бүле ээзи.

Чеди уругларын төрөөн болгаш кижизиткен илерин «ИЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Байкара Калчанай Кылай — Бии-Хем районун Сталин аттыг колхозтун колхозчузу.

2. Хомушкун Оруймаа Баганлайовна — Сүт-Хөл районун Киров аттыг колхозтун колхозчузу.

3. Монгуш Ханды Кудержиковна — Сүт-Хөл районун Киров аттыг колхозтун колхозчузу.

4. Ондар Дюнмаа Балчыковна — Сүт-Хөл районун Суг-Аксы сумузунда өг-бүле ээзи.

5. Ондар Натпит Шадлыковна — Бии-Хем районун Сталин аттыг колхозтун колхозчузу.

6. Ооржак Орга Боракысовна — Сүт-Хөл районун Калинин аттыг колхозтун колхозчузу.

7. Ховаалыг Севильбаа Буруноол — Бии-Хем районун Сталин аттыг колхозтун колхозчузу.

8. Хунажык Ытпалчык Ондар — Бии-Хем районун Сталин аттыг колхозтун колхозчузу.

Ады уругларын төрөөн болгаш кижизиткен илерин «ИЕНИН МЕДАЛИ» ДЕП МЕДАЛЬДИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Березина Наталья Трофимовна — Кызыл хоорайда өг-бүле ээзи.

2. Елизарьева Фекла Семеновна — Кызыл хоорайда өг-бүле ээзи.

3. Колмакова Антонида Николаевна — Кызыл хоорайда өг-бүле ээзи.

4. Монгуш Көк Даякпайовна — Сүт-Хөл районун Киров аттыг колхозтун колхозчузу.

5. Ондар Долгар Окунейовна — Сүт-Хөл районун Кызыл-Тайга сумузунда өг-бүле ээзи.

6. Панаргина Мария Петровна —

РСФСР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун даргазы

РСФСР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун секретари

Москва, 1951 чылдын ноябрь 19-та.

Кызыл хоорайда өг-бүле ээзи. Беш уругларын төрөөн болгаш кижизиткен илерин

«ИЕНИН МЕДАЛИ» ДЕП МЕДАЛЬДИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Байкара Кавайлык Докеленова — Бии-Хем районун Сталин аттыг колхозтун колхозчузу.

2. Белова Анна Фадеевна — Кызыл хоорайда өг-бүле ээзи.

3. Бичмей Биче-Уруг Хойгунайовна — Тожу районун Тоора-Хем сумузунда өг-бүле ээзи.

4. Дарымажаа Долгар Лопаяновна — Кызыл хоорайда өг-бүле ээзи.

5. Долгар Ак Даржаевна — Тожу районун Тоора-Хем сумузунда өг-бүле ээзи.

6. Иванова Парасковья Степановна — Кызыл хоорайда типография ажилчыны.

7. Иванова Пелагея Ефремовна — Кызыл хоорайда өг-бүле ээзи.

8. Кол Сарыг-Уруг Кончиковна — Тожу районун Тоора-Хем сумузунда өг-бүле ээзи.

9. Монгуш Өмчур Байын-оолова — Сүт-Хөл районун Жданов аттыг колхозтун колхозчузу.

10. Монгуш Хажытпаа Дагбаевна — Сүт-Хөл районун Киров аттыг колхозтун колхозчузу.

11. Монгуш Эремаа Чульдумовна — Сүт-Хөл районун Киров аттыг колхозтун колхозчузу.

12. Николорова Мария Федоровна — Кызыл хоорайда автотранспорт конторынын ажилчыны.

13. Ондар Хорлу Самбыловна — Сүт-Хөл районун Киров аттыг колхозтун колхозчузу.

14. Ондар Шортак Сасыкпановна — Сүт-Хөл районун Улуг-Алаак сумузунда өг-бүле ээзи.

15. Ооржак Мийдок Күржетовна — Сүт-Хөл районун Киров аттыг колхозтун колхозчузу.

16. Ооржак Чананмаа Лопсановна — Сүт-Хөл районун Жданов аттыг колхозтун колхозчузу.

17. Семенова Капиталина Ивановна — Кызыл хоорайда өг-бүле ээзи.

18. Соболева Галина Ильинична — Тожу районун Тоора-Хем сумузунда өг-бүле ээзи.

19. Ткачева Мария Глебовна — Кызыл хоорайда ажилчы.

20. Тулвич Тиртына Тадарыковна — Бии-Хем районун Сталин аттыг колхозтун колхозчузу.

21. Тюлуш Сенделмаа Одуповна — Бии-Хем районун Сталин аттыг колхозтун колхозчузу.

22. Улаачы Норжума Шоочаевна — Тожу районун Сыгыт-Хем сумузунда өг-бүле ээзи.

23. Ховаалыг Серенмаа Мөнгеевна — Сүт-Хөл районун Суг-Аксы сумузунда өг-бүле ээзи.

М. ТАРАСОВ.

И. ЗИМИН.

А. СОМИНСКИЙ.

Агро-зоотехниктиг курстарың ажилында четпестерни узуткаар

Большевик партия болгаш совет арак көдээ ажил-агый ажилдакчыларының мурнунга көдээ ажил-агый культураларының дүжүттүг чоруун беддери, нитилештирген малдын баш санын көвүдери болгаш оон продуктулуг чоруун беддери — деп мындаг чугула сорулганы салган.

Бо сорулганы чедишинини-биле ботандырырының бир чугула чүдү болза, агротехниктиг болгаш зоотехниктиг билигтер-биле, мурнакчы колхоз бүүрүлгезиниң дуржулгазы-биле колхозчуларны чепсеглээри болур. Бо талазы-биле эңир чылын организастанынгылаан үш чыл хуусаалыг агро-зоотехниктиг курстар удуз ужуур-дузалыг болуп турар.

Ол курстарың бир чыл ажилдап келгениниң түнелинде колхозчуларның агротехниктиг билин элээн берээн. Чижээ, Бий-Хем районда «Кызыл сылдыс», «Красный пахарь» колхозтарың агро-зоотехниктиг курстарың өөренип турган колхозчулар чаксы тарылганы чедишинини организастан, бүү агрономнуг хемчеглерни күүседип турганының түнелинде, бо чылын олар бедик дүжүттү чедиң алганнар. «Тинлелге» колхозтун малчынары мал кыштагашкынын эки эртерген болгаш малды эки одалык черлерге тургузуп тургаш, оон эки семирелгезин чедиң алганнар. Ол колхозтун малчынары ВКП(б) райкомунун болгаш райкуукомунун шилчир кызыл тутун тывыска болгай. Билдиг чедишинини олар зоотехниктиг курстарга өөренип тургаш чедиң алган билиглерин практикага ажилга тургаш чедиң алганы тодаргай.

Бичалза-даа эңир чылын ол курстарың ажилында улуг четпестер турган. Курстарың кичээлдеи дык үр чорувайн турган, оларның чамдызы программазын доозуп чыда-байн баргылаан. Агро-зоотехниктиг бөлүмнериниң кичээлдеи бо чаа өөредилге чынында база-ла срганизас чок чорутуун турар. Эрткен чылдың четпестерин бо чылын болдур-баса дугайында кым-даа сагаш-сваваан болгаш курстарың кичээлдериниң амгы шынары си-ла хевээр куду денелде болуп турар.

Өөредилге чылы эгелээден бээр ийи ай чедиң турар, а бөлүмнериниң кичээлдеи чүгле 1—2 кагап болгалаан. Зоотехниктиг бөлүмнерге кичээлдериниң неделяда ийи катап эртерип ужурулуг, а башкылар эштер

Горбунова, зоотехник Михайлова олар эрткен үе дургузуунуң плаң суу-гаар 12 кичээлдериниң чангызында эртербээр. Ол ышкаш агроном бөлүмнеринде кичээлдер база-ла ындыг темпи-биле чоруп турар. Чүгүлө башкы агрономнар эштер Васильев, Абрамов олар чангыс-чангыс кичээлдер эртерилгезинер.

«Тинлелге» колхозта (даргазы эш Козлов) агро-зоотехниктиг бөлүмнер ажилының талазы-биле четпестер хөй болуп турар. Ол колхозта бөлүмнерниң кичээлдеи черлери чок, дыннакчылары номиар болгаш өске-даа өөредилге херекселдерини-биле хандыраан болгаш бөлүмнериниң кичээли чангыс-даа катап болбаан. Колхоз баштаар чери курстарың ажилыне сагыш салбайн турар. Бөлүмнериниң удурткучуларыңа чогуур дузаламчыны көргүспээн

«Искра» колхозтун даргазы Никитин курстарың ажилында дуза көргүзөр хамаан чок, харын оларны ажилын үзүп турар. Ол айтырыг талазы-биле ажилдаар хостуг чок деп алгаш, эш Никитин бөлүмнер удурткучуларыңа дуза көргүзериңден шуут ойталаан.

«Май 1-зи» колхозта зоотехник А. З. Романовага удурткан зоотехниктиг бөлүмүнү кичээлдеи бедик денелде эртип турарлар. Бичалза-даа колхоз баштаар чери (даргазы эш Берегова) бөлүмүнү ажилында таарымчалыг байдалдарны тургузуп бербейн турар, кичээлдеер чер, номпар чедишпейн турар.

Ол-ла ышкаш чоруктар райондун өске-даа колхозтарында бар болуп турар. Бөлүмнериниң дыннакчылары ырак черлерде ажилдап турарында, олар кичээлге дык эвээш кээп турарлар. Колхозтарың баштаар черлери дыннакчыларыңа кичээл үзеп чедиң хандыраан база-ла бодавайн турарлар.

Бөлүмнерини башкылар-биле хандыраайн турар. Райондун көдээ ажил-агый килдизи (эргелекчизи эш Трапизин) курстарың ажилын удуртуун курстар эргелекчизи эш Стариковтун кырыкча чайгаш, боду оон чайлай берген.

Курстарга херек өөредилге номиары райпода шимчелейн чыгып турар. Ол номиарны колхозтарга тардырыңды дугайында райпо даргазы эш Гнеденко сагыш човавайн турар.

М. ЛЮНДУП

Чаа мастерская

1950—51 чылдарда Шагаан-Арык МТС-эи даш-биле чаа машина-трактор мастерскаяның тудуун чорудуп, тудуңу 1951 чылда дооскаш, ажилдаг киирген. Чаа мастерская алды өрээден тургустунган. Мастерскаяны ол салбырларында үрелген херекселдерин эдиң, чоңураар нарын станоктар ажилдап, мастерскаяны 52 киловатт күштүг электрия станциясы бус күжү-биле ажилда-дып турар. Мастерскаяны бир салбырыңа 6 санын тракторларны даярдаг чаккаш, селгеп турар болгаш тракторнун моторун кәдүрер тускай механизмин кылган. Тракторларны моторларын септээр болгаш чымчак металлдарны эдилдиргеш кудар чер база бар.

Мастерскаяны иштиңде нижепер-техниктиг ажилдакчыларын хурал

Күрүне банкының албан черлери-нин бүгү-эвилеп социалисттик харыжыңа бистиниң областың Чаа-Хөл районда курбан салбырының коллективи бо чылдың III дугаар кварталында эки түнелдерни чедиң алган.

III дугаар кварталдың касса планының орулгалыг кезең ол салбыр 149 хуу, колхозтарың ашла хөргилерин бюджетке кириштирер талазы-биле онаалганы 316 хуу күүсеткен болгаш кассаның ажилын экинжилип, үчтү болгаш өчтүтү үлөгериң тургускан.

ССРЭ-нин Күрүне банкының Эргелели болгаш саң-хөө банк ажилдакчыларының профбилетиниң Төп Комитеди Чаа-Хөл районуң банк салбырыңа бүгү-эвилелди ийи дугаар шаңжалын тывыскал.

Ол салбырың эргелекчизи Харсунова, кол бухгалтер Луконкина болгаш кредит инспектору Ковшова олар үш неделиниң ажил төлөври-биле шаңчатканнар. Ол ышкаш салбырың өске-даа ажилдакчылары шаңжалдар алганнар.

Чаа-Хөл районуң курбан салбырың коллективи IV кварталда улам бедик шынарлыг социалисттик хүлээлгени ап, областың күрүне банкының бүгү салбырыңа кыйгырыңы үндүргенер.

В. МОРОЗОВ.

Мурнакчы чолаачылар

Ам удава болуп улус судтарының сонгудаларыңды алдары дээр Кызылдын автотранспорт конторында калбарган социалисттик чарыш эки түнелди көргүскен.

Ылангыя контопаның ажилчына-ды, чолаачылары болгаш септикчелери ноябрь айда улуг чедишкениңерди болгоннар. Чолаачылар Гоминов, Кукарин болгаш Кожеников олар ноябрь айның сөөртүлгө планын 137-ден 152 хуу чедир күүсеткен болгаш дык хөй кывар материалдарны камнап алганнар.

Сөөртүлгө планын күүседери-биле кады капитал септелге кылбайн тургаш 100 муң километр миналды дугайында алган хүлээлгелерин ол чолаачылар чедишкениң күүседип турарлар. Олар дык хөй километр маняткан база-даа, машиналарының техник байдалы кочуг эки болуп турар.

А. БАТАЛОВ.

Колхозчунуң үлегери

Чөөн-Хемчик районуң Чыргакы сумузуңда «Коммунизмче орук» колхозтун кежигүнү Х. Джитмаа колхозтун инек малын үш чыл иштиңде кончуг идепкейлиг, ак-сеткилди ажаап келген.

Инек малдын одарын, ажаалгазын таарыштырар, ылангыя бызааларны докуртурар талазы-биле эш Джитмаа дуржулгазын малчын болуп турар. Бо чылын 37 инектен 37 бызааларны бүрүн камгалап алган. Бызааларны чайгы үеде эки оларларга кадарып, кыжын эки ногаан чымчак сипегенер-биле азырап докуртурган, улуг малдар бөлүүңе дужаап келген. Чайын оон бызаалары оңук санында 600—700 граммын немпет турган.

Оон-биле кады эш Х. Джитмаа колхозтун эң эки саякчысы. Ол даңгаар-ла 16 инектерин саап келген. Эрткен чылын бир инектен ортумаа-биле 800 литр сүт саап алган болза, бо чылдың 10 айларының иштиңде инек бүрүзүңден ортумаа-биле 900 литр сүт саап ап турар.

Бо чылдың 10 айларының дургу-зунда Джитмаанын ажилдап алган күш-хүннери 535. Баштайгы авансыга 700 килограмм тарааны алган.

С. КЫЗЫЛ-ООЛ.

Эки ажилдыг садыгы

Бай-Тайга районуң Кызыл-Дагда садыг четкиинде Салчак Очур ажилдап турар. Садыг ажилыңа С. Очур 1947 чылдан бээр ажилдап келген. Бо аразында С. Очур боду-нун хүлээлгелиг ажилын ак-сеткилдиг шынчы күүседип, чоңу калбак херекселдин баараныңар-биле үзүктел чок хандырып турган.

Садыгы үргүлү арыг-сигил тургузуп, садып алыкчыларга эптигээлдек болуп чорук садыгы С. Очурнуң үрөп болбас чаңчылы болу берген. Оон-биле чергелештир чоңук ортузунда агитация-массалыг ажилды чорудуп, хуучу кежигүннериниң санын 300 чыгы чедир өстүрген.

Ажылга кызымакай чоруктун херечизи, бараан саарыггазының планы ажыр күүседип келгени болур. Ам сөөлгү үеде саржаг садып алышыңы болгаш өлүк планын күүседип дээр улуг ажилды ол чорудуп турар.

Х. ТЕМБИРЕЛ.

Ю. СЮЗЮКЕЯ.

Курбанкының дээр салбыры

Күрүне банкының албан черлери-нин бүгү-эвилеп социалисттик харыжыңа бистиниң областың Чаа-Хөл районда курбан салбырының коллективи бо чылдың III дугаар кварталында эки түнелдерни чедиң алган.

III дугаар кварталдың касса планының орулгалыг кезең ол салбыр 149 хуу, колхозтарың ашла хөргилерин бюджетке кириштирер талазы-биле онаалганы 316 хуу күүсеткен болгаш кассаның ажилын экинжилип, үчтү болгаш өчтүтү үлөгериң тургускан.

ССРЭ-нин Күрүне банкының Эргелели болгаш саң-хөө банк ажилдакчыларының профбилетиниң Төп Комитеди Чаа-Хөл районуң банк салбырыңа бүгү-эвилелди ийи дугаар шаңжалын тывыскал.

Ол салбырың эргелекчизи Харсунова, кол бухгалтер Луконкина болгаш кредит инспектору Ковшова олар үш неделиниң ажил төлөври-биле шаңчатканнар. Ол ышкаш салбырың өске-даа ажилдакчылары шаңжалдар алганнар.

Чаа-Хөл районуң курбан салбырың коллективи IV кварталда улам бедик шынарлыг социалисттик хүлээлгени ап, областың күрүне банкының бүгү салбырыңа кыйгырыңы үндүргенер.

В. МОРОЗОВ.

Мурнакчы чолаачылар

Ам удава болуп улус судтарының сонгудаларыңды алдары дээр Кызылдын автотранспорт конторында калбарган социалисттик чарыш эки түнелди көргүскен.

Ылангыя контопаның ажилчына-ды, чолаачылары болгаш септикчелери ноябрь айда улуг чедишкениңерди болгоннар. Чолаачылар Гоминов, Кукарин болгаш Кожеников олар ноябрь айның сөөртүлгө планын 137-ден 152 хуу чедир күүсеткен болгаш дык хөй кывар материалдарны камнап алганнар.

Сөөртүлгө планын күүседери-биле кады капитал септелге кылбайн тургаш 100 муң километр миналды дугайында алган хүлээлгелерин ол чолаачылар чедишкениң күүседип турарлар. Олар дык хөй километр маняткан база-даа, машиналарының техник байдалы кочуг эки болуп турар.

А. БАТАЛОВ.

Колхозчунуң үлегери

Чөөн-Хемчик районуң Чыргакы сумузуңда «Коммунизмче орук» колхозтун кежигүнү Х. Джитмаа колхозтун инек малын үш чыл иштиңде кончуг идепкейлиг, ак-сеткилди ажаап келген.

Инек малдын одарын, ажаалгазын таарыштырар, ылангыя бызааларны докуртурар талазы-биле эш Джитмаа дуржулгазын малчын болуп турар. Бо чылын 37 инектен 37 бызааларны бүрүн камгалап алган. Бызааларны чайгы үеде эки оларларга кадарып, кыжын эки ногаан чымчак сипегенер-биле азырап докуртурган, улуг малдар бөлүүңе дужаап келген. Чайын оон бызаалары оңук санында 600—700 граммын немпет турган.

Оон-биле кады эш Х. Джитмаа колхозтун эң эки саякчысы. Ол даңгаар-ла 16 инектерин саап келген. Эрткен чылын бир инектен ортумаа-биле 800 литр сүт саап алган болза, бо чылдың 10 айларының иштиңде инек бүрүзүңден ортумаа-биле 900 литр сүт саап ап турар.

Бо чылдың 10 айларының дургу-зунда Джитмаанын ажилдап алган күш-хүннери 535. Баштайгы авансыга 700 килограмм тарааны алган.

С. КЫЗЫЛ-ООЛ.

Эки ажилдыг садыгы

Бай-Тайга районуң Кызыл-Дагда садыг четкиинде Салчак Очур ажилдап турар. Садыг ажилыңа С. Очур 1947 чылдан бээр ажилдап келген. Бо аразында С. Очур боду-нун хүлээлгелиг ажилын ак-сеткилдиг шынчы күүседип, чоңу калбак херекселдин баараныңар-биле үзүктел чок хандырып турган.

Садыгы үргүлү арыг-сигил тургузуп, садып алыкчыларга эптигээлдек болуп чорук садыгы С. Очурнуң үрөп болбас чаңчылы болу берген. Оон-биле чергелештир чоңук ортузунда агитация-массалыг ажилды чорудуп, хуучу кежигүннериниң санын 300 чыгы чедир өстүрген.

Ажылга кызымакай чоруктун херечизи, бараан саарыггазының планы ажыр күүседип келгени болур. Ам сөөлгү үеде саржаг садып алышыңы болгаш өлүк планын күүседип дээр улуг ажилды ол чорудуп турар.

Х. ТЕМБИРЕЛ.

Ю. СЮЗЮКЕЯ.

Социалистиг көдээ ажил-агый мастерлериниң курстары

1. Айтырыг. Үш чыл хуусаалыг агро-зоотехниктиг курстарың өөредилгезин колхозчуга чүңү бээрил?

Хары. Өөредилгениң бир дугаар чылының программазы агротехниктиг болгаш зоотехниктиг минимумну колхозчулар шингээдиң алыр кылдыр тургустунган. Ол чүд дие, бир дугаар чылдың дургузунда колхозчу өөрөнгөш, чер ажилының азы мал ажилының үндезинерин шингээдиң алыр ужурулуг.

Өөредилгениң ийи дугаар чылының программазы болза, чангыс, азы бөлүк чангыс аймак культураларың бедик дүжүдүн өстүрүп алырыңды, азы ол ышкаш тус-тус малдар талазы-биле малдың бедик продуктулуун чедиң алырыңды билигтерин, мурнакчы хүлээп алышыңнарың болгаш методтарың шингээдиң алган ийги чергениң мастерлерин белеткээр кылдыр тургустунган.

Өөредилгениң үш дугаар чылының программазы болза, колхозчу бүүрүлгениң алырларыңды бирээңизге: шөл, оgorод, сад, мал ажилыңа ажилды билигтерин, мурнакчы хүлээп алышыңнарың болгаш методтарың шингээдиң алган бирги чергениң көдээ ажил-агый мастерлерин белеткээрин айтып турар.

2. Айтырыг. Курстарга кымны хүлээп алыр болгаш курстарың ажилын канчаар организаастар?

Хары. Өөредилгениң бир дугаар чылының курстарыңа чер ажилыңды, азы мал ажилыңың үндезинериниң талазы-биле билигтерин өөрөңү алырың күзеп келген колхозчуларды хүлээп алыр. Ийги чергениң көдээ ажил-агый мастерлерин белеткээр курстарга өөредилгези соонда-даа, оон мурнунда-даа өөредилгениң бир дугаар чылының программазының талазы-биле экзамен дужааган колхозчуларны хүлээп алыр. Өөредилгениң ийи дугаар чылының программазында экзамен дужааган колхозчуларны хүлээп алыр. Өөредилгениң бир дугаар чылының экзамен дужааган колхозчуларны хүлээп алыр.

Колхозчулар-биле кичээл чорударыңа артедьин баштаар чери өөредилгениң бир болгаш ийи дугаар чылдарыңды өөредилге бөлүмнериниң мынчаар организаастар: өөредилгениң бир дугаар чылыңа агротехниктиг болгаш зоотехниктиг бөлүмнерин; өөредилгениң ийи дугаар чылыңа ажил-агыйның углянышыңыңың суугаар тараа болгаш тараа-бобы культураларының, чигир свеклазының, улуг мыйыстыг малдын, хөй ажилының болгаш өске-даа чүүдлериниң талазы-биле бөлүмнерин организаастар.

Өөредилгениң бир дугаар чылының өөредилге бөлүмү бүрүзүңгө 25—30-ден хөй эвес дыннакчылар турар ужурулуг. Ангы-ангы эртемнер талазы-биле өөредилге бөлүмнерин кожа турар артедьиниң колхозчуларыңдан тургузуп болур. Бөлүм бүрүзүңгө кичээлдерини шилди алган эртемнер аялы-биле: үнүш ажилы ийикпе, азы мал ажилыңың талазы-биле ангы-ангы чорудар. Өөредилгениң ийи дугаар чылының өөредилге бөлүмү өөредилгени ийи программа биле, чижээлээрге, «Тараа болгаш тараа-бобы культуралары» деп программа-биле база «Мал чемнериниң бүүдүлгези» деп программа-биле чорудар чуруму база тургузуп турар. Кустарың чедишиниң доозуп, экзаменнерин дужааган болгаш бүүдүлгө онаалгаларың күүсеткен ындаг таварылгаларда колхозчуларга ийи тускай эртем талазы-биле ийги чергениң көдээ ажил-агый мастери деп атты тыпсыр.

Өөренирин күзүүн дыннакчылар, база ол ышкаш өөредилгениң ийи дугаар чылыңа шилдээниң дыннакчылар чыгып келирге, артедьин баштаар чери өөредилге бөлүмнериниң составын бадылаар, агро-зоотехниктиг өөредилгени организаастарыңа харысалгалыг кылдыр баштаар черин бир кежигүнчү томуйлаар, кичээлдериниң шагын болгаш хүннерин бадылаар.

Колхозтарга курстарың четпелел тургузарыңды ажилыңа көдээ ажил-агый пропагандазыңды район бөлүүңден томуйлатырған көдээ ажил-агыйның специализы идепкейлиг кириңер ужурулуг.

3. Айтырыг. Өөредилгениң бир болгаш ийи дугаар чылдарыңды программазың өөренириңге чеже өөредилге шактары берип турарың?

Хары. «Чер ажилыңың үндезинери» болгаш «Мал ажилыңың үндезинери» деп өөредилгениң бир дугаар чылыңды программалары бүүрүзүң 200 өөредилге шактарыңа санап тургускан. Программаларда өөредилге шактарыңды чартыңы теорияды кичээлдерге, бир чартыңы шөл ажилыңда, фермада практиктиг кичээлдерге кириңер.

Эрткен чылга денээрге 19 хуу көвүдөткен.

6. Айтырыг. Курстарга кым башкыларды?

Хары. Агро-зоотехниктиг курстарга көдээ ажил-агыйның специалистери башкылар болулар. Көдээ ажил-агыйның район килдизиниң болгаш МТС-терниң агрономнарын, зоотехниктерин, участок агрономнарын болгаш зоотехниктерин, база эртем-шн-чилел албан черлериниң эртем ажилдакчыларын, көдээ ажил-агыйның дээди өөредилге черлериниң, техникумнарың башкыларын, сорт-участоктарың ажилдакчыларын болгаш өскөлери башкыларга кириңер. Башкыларың составын көдээ ажил-агыйның район килдизи шилди алыр.

Курстарга башкылары көдээ ажил-агыйның специалистери бүүрүзүң албан хүлээлгези болгаш хундулуг херээ болур.

7. Айтырыг. Чангыс башкы кеш өөредилге бөлүмүн башкылап болуруң?

Хары. Өөредилгениң бир дугаар чылының программазыңды талазы-биле бир башкы чангыс өөредилге бөлүмүнүң кичээлдеи чорудар апарар. Чижээлээрге, агроном болза, тараа болгаш тараа-бобы культураларыңды талазы-биле бөлүмгө база чинге хендир талазы-биле болгаш өске-даа ындыг янызлыг бөлүмгө, чок болза чангыс бөлүмгө ийи программа талазы-биле башкылаар. Зоотехник болза, улуг мыйыстыг мал ажилыңың талазы-биле бөлүмгө болгаш хаван ажилыңың талазы-биле база ол янызлыг өске-даа бөлүмгө башкылаар апарар.

Үнүш ажилыңың талазы-биле бүүрү програмаларда көрдүңгөн кириңде кезең 30 өөредилге шактарыңа таарыштырған.

4. Айтырыг. Бир дугаар чылыңды программазыңа канды өскерилгелери кириңер?

Хары. Программаларда өөредилге шагы өскерилбээн. 200 өөредилге шактары мурнуку хевээр арткаң. Программаның утка-шынары элээн өскерилген. Мурнунда турган 18 темаларың орнунга ам 16 темаларлары «Чер ажилыңың сиега аралаштыр тарып системасы» база «Шөл болгаш мал чемнериниң тарылга ээлчештирилгези» деп темалары «Чер ажилыңың сиега аралаштыр тарып системасы» деп чангыс тема кылдыр катыштырған. «Көдээ ажил-агый бүүдүлгезиниң сорулгалары» болгаш «Бойдуз-экономика» болгаш темалары «Көдээ ажил-агый бүүдүлгезиниң (областың, районуң) кол углянышыңың болгаш бүүрү көдээ ажил-агый культураларының дүжүттүүн оранчок беддириниң херезинге бүүрү дургузуп сорулгалары» деп чангыс тема кылдыр катыштырған.

Программада «Хөрүн сайырады» деп тема калбарган. Чер андырылганы ханыладыр талазы-биле хемчеглерни анаа немээң. «Удобри-телиер болгаш оларны ажилгаары» деп тема колхозка органиктиг болгаш минералдыг удобриелерини чыыр, белеткээр болгаш ажилгаар аргалар дугайында айтырылгалар-биле неметинген.

«Мал ажилыңың үндезинери» деп программага дык өскерилгелер кириңер. Нитилештирген мал ажилыңа кемнер бүүдүренини айтырылгалары бир дугаар планга кириңер. Темаларың утка-шынары колхозта көдээ ажил-агый малдарыңды продуктулуун беддириниң чорудулгасыңче чокшошулаан.

Өөредилгениң бир дугаар чылында бөлүмгө мал ажилыңың бүүрү фермаларының ажилдакчылары кичээлдеер апарын өөренип көргөш, малдын яныз-бүгү аймааның талазы-биле мал ажилыңың айтырылгаларың чамдызың өөренирин програм-мада кириңер.

5. Айтырыг. Курстарыңды дыннакчыларыңа канды бүүдүлгө онаалгаларың бээр?

Хары. Бүүдүлгө онаалганы дээр-ге, өөренип алган билигтерин чаксы, чайгы үелерде практика кырыга ажилгаар дугайында курстарыңды дыннакчы бүүрүңгө колхоз баштаар чериниң бээр онаалганы-дыр. Бүүдүр-лгө онаалганыңа бедик дүжүт, азы малдың продуктулуун беддир дээр демселге агро-зоотехниктиг хемчеглерин тус-тус, азы ишти ай-тырылгалары күүседери кирип турар.

Чижек кылдыр алырга, Тамбов областың Сосновск районуң «Победа» артелиниң колхозчу дыннакчыларының бөлүүңгө өөредилгениң бир дугаар чылын дооскан соонда сизин үндинериниң дүжүдүн беддир талазы-биле бүүдүлгө онаалганың берген. Ол сорулга-биле тарылганың агротехниказың, үнүштерин ажаалгазың болгаш үндинерин ажаап алышыңың кончуг быжырчмадыг ажилдап кылган турган. Өөренип алган билигтерин практика кырыга ажилганың түнелинде колхозчулар сизин үндинериниң дүжүдүн

Эрткен чылдың күстөн эгелеп үш чыл хуусаалыг агро-зоотехниктиг курстарга бүүдүлгө ажилыңды чардыктырбайн колхоз кыдырларың массалы-биле белеткээривичи

Делегейде болуп турар чоруктарнын допчулалы

Тайбыннын күжү өзүп турар

Сонгу-чүк чурттарынын — Швециянын, Норвегиянын, Даниянын, Финляндиянын болгаш Исландиянын тайбын талалакчыларынын Стокгольмга болган конгресси тайбын дээш демиселдин херээнте улуг салышкын болган. Сонгу Европа чурттарынын хөй санын профэвилелдер, культура, херээженер, аныктар, шажын болгаш өске-даа организацияларынын 700 төлөөлери конгресске чыгдан.

Америк империалисттернин агрессивчи политиказынын уржундаа Сонгу-чүк чурттарынын кырында дирелген дайын айылы болза, Сонгу Европанын улустарын улам-на дүүредип турар. Моон ужурунда конгресстин төлөөлери сонгу-чүк чурттарынын тайбын талалакчыларынын болгаш бүгү организацияларынын мурнунга Атлантика пактызындаа Норвегиянын, Даниянын, Исландиянын үерин негээр сорулганы салган. Оон үер чорук болза, дайынны сонгу-чүккө айылын уду-биле кошкылар болгаш дайын бюджетини аар берези экинде чүтөлгөн улустарын амыдыралы экинчилер.

Беш улуг күрүнелерин аразынга Тайбыннын Пактызын чарар дугайнда Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелини Кыргыстарын төлөөлөр чагыс эп-сеткил-биле деткээнер. Тайбын дээш демиселди амылчы чоннарнын хүн-бүрүдети негелделери-биле холбаштарынын эргежок чугулазын конгресстин киржикчилери айттып турганнар.

Стокгольм конгрессинин үндүргөн шийтпирлиги Сонгу-чүк чурттарынын улустарын күзел-соруун илередип турар. Бир эвес улустар шүтүзү тайбынга ынакшыдыг улустарын эрге-ажыктары дээш ажылдар кылдыр чазактары албадаар болза, делегейин чаа дайынчы өскүсөс деп конгресс меделгэн.

КНО-нун бүгү органиарында Кыдат Улус Республиканы киирерин КНО-га чагаазында конгресс негеп турар болгаш бодунун Уставын сагыр кылдыр КНО-ну албадаларыне бүгү чазактары Сонгу-чүктүн улустарын мурнундан кыйгырып турар. КНО-нун Кол Ассамблеязынын 6-гы сессиязында совет төлөөлөрүн саналын тайбын херээнте улуг ужурудазынын конгресске чүве чугаалааннар чугулалап айттып турганнар. Совет саналдар болза, бөдүн кижилерин амыдырал эрге-ажыктарына тааржыл турар деп төлөөлөр меделеп турганнар.

Улустар аразын бүгү-ле маргылдааларын тайбын арга-биле шийтпирлээрин; чагыс аай, тайбынга ынакшыдыг Германияны тургузарын; массалык өдүрүлгөн канындаа чепсектерин хоругдавышаан, боо-чепсекти доп-доран, харугда болгаш ажыктыг хыналда-биле кызырарын; улустар аразына культура болгаш садыг талазы-биле хос-

туг харылзаа тургузарын; боо-чепсек эилере бүдүрүп үндүреринче уланган, дайын айылын улгатырып, улустарын амыдырал денелени куудалады турар шериг блоктарына кирбей, Сонгу-чүк чурттарынын айыыл чок чоруун хандыраарын; туруп турар маргылдааларын шийтпирлээр болгаш Тайбыннын Пактызын чарар сорулга-биле беш улуг күрүнелер аразында чугаалажышкынар чорударын Сонгу-чүк чурттарынын тайбын талалакчыларынын конгресси саналдаан.

Чоокку болгаш Ортаакы Чөөн-чүкте империалисттернин чимээнишикчи

Сирияда болушкуннарже делегейин хөй нийтизи кичээнгей салыры үргүлчүлөвишаан. Демократтыг бөлүктөр болза, ол болушкуннарны дөрг күрүнелерин (АКШ-тын, Англиянын, Франциянын, Турциянын) агрессивчи планнары-биле болгаш Ортаакы Чөөн-чүктүн эвилелчи командалы дээр командалды тургузар деп оларнын бодалдары-биле холбаштырып турар. Египеттин, Сириянын, Ливаннын, Ирактын, Саудоская Аравиянын, Иеменин болгаш Израильдин чазактарына бо чылдын ноябрь 21-де чоруткан нотадына совет чазакты айыткаан: «Дөрт күрүнелерин саналы-биле ортаакы чөөн-чүк командалы тургузарын планы болза, Чоокку болгаш Ортаакы Чөөн-чүккө тайбынны болгаш айыыл чок чорукту доктадырынын эрге-ажыктары-биле болгаш ол районнун күрүнелеринин өзүлүк национал эрге-ажыктары-биле чер-ле дүүшпейн турар».

Айткан районнун «камгалалынын» эргежок чугулазынын дугайында дайын кыпсыкчаларынын чулурушкуну болза, Чоокку болгаш Ортаакы Чөөн-чүк чурттарын америк-англи империализминин дайын пландары бодуруп турарын чазактар сорулгалыг. Оон-биле кады империалисттер ол чурттарда өзүп турар национал-хосталгалыг шимчээшкенин базарын оралдашканнар.

Сирияда болушкуннар — оон тодаргай херечизи болуп турар. Сирияда эрге-чагыргага Мааруф За-Давалиби кирген соонда, оон шериг эргилдери-биле доп-доран политиктиг ажил херектеринден чыгарткан. Даштык парламанын балыктап турары-биле алырга, Мааруф За-Давалиби болза, Ортаакы Чөөн-чүк командалы дээр командалды тургузарына удур кижитурган.

Египеттиг «Аль-Катеб» деп солуну Сирияда күрүнө эргилдени тайылбырлавышаан, меделгэн: «Эргилде империалисттиг күрүнелерин сорулгаларына болгаш эрге-ажыктарына чагырткан».

Америк агрессивчилерин Чоокку болгаш Ортаакы Чөөн-чүккө чимээнишиктерин күштелип турза-даа, империалисттиг эжелекчилерин

планнарын үзеринге ол чурттарын улус массаларын шийтпирлиг чоруу өзүп, быгыгып турар.

Англи-совет найыралдын айы

Англи-совет найыралдын айы болза, англи улустун амыдыралына улуг болушкун болган. Лондонга болгаш чуртту он-он хоорайларына болгудап эрткен хөй кижичи киржикчилер конференциялар, митингилер, хуралдар болгаш концерттер болза, Совет Эвилелин, совет кижилерин англи улустун найыралдыг сагыс сеткил-биле көрүп турарынын тодаргай херечизи болган. Англиянын чагаай сеткилдиг кижилеринин чугаалары, декларациялары, чегаалары, резолюциялары болза, беш улуг күрүнелерин аразынга Тайбыннын Пактызы дээш, совет улус-биле найырал дээш, Англия-биле СССР аразына садыг харылзааларын калбартыр дээр англи улустун чүткүп турарын илередип турар.

Англи-совет найыралдын айына холбаштырып Манчестерге болган конференцияга 60 муң ажылчыларын төлөөлери олуршкан. Октябрьдин социалисттиг улуг революциянын 34 чыл оюнга холбаштыр англи-совет найыралдын нийтелилген Лондонун Эмпрес-Холл деп улуг залына чыгылдырган митингине 9 муң кижичи чыгылган. Кол Ассамблеянын алдыгы сессиясында совет төлөөлөрүн саналдарын Англиянын деткинрин митингинин улуг көдүрлүшкүн-биле бадылап үндүргөн резолюциясында негеп турар.

Совет культуранын амылчалыгы: СССР-нин чуртула Академиязын корреспондент кижигүнү В. С. Кеменин, Сталинградтын хоорай Советинин куускомунун даргазынын орадакчызы Татьяна Мурашкина, чогаалчы Борис Полевый, РСФСР-нин улустун артисти Надежда Казанцева оларын англи-совет найыралдын нийтелилген чалааны-биле Англияга барганын ында улуг сонургалы-биле уткуп турар. Совет аалчылары меделеп укуражышкынар англи болгаш совет улустарын найыралынын тодаргай көргүзүү болган.

Сталинградтын төлөөлөкчизи Татьяна Мурашкинаны чалап олурштурган митингине делегейин ийи дайыннарына киришкен Горрисоннун чугаалааны: «англи улус кажана-даа Совет Эвилелинге удуу чаалашса. Мезин уругларым база катал дайын үезинге чурттарын күзөөйи турар мен. Моон ужурунда бис тайбын дээш, Совет Эвилели-биле өзүлүк харылзаа дээш демиселди күштелдире ужурулду».

Совет аалчылар кажа-даа баарга Англиянын депшигелдиг кижилери СССР-биле найыралды быжыглаарына, бүгү-делегейге тайбын дээш демисежиринге боттарынын шийтпирлинин меделеп турганнар.

М. АФОНИН.

Германиянын Демократтыг Республикасынын Министрлер Чөвүлелинде

БЕРЛИН. АДН агентилелинин дынадып турары болза:

Германиянын Демократтыг Республикасынын Министрлер Чөвүлели бодунун 1951 чылдын декабрь 6-дагы хуралына, ол хүн совет контроль комиссиязынын даргазы, армия генералы Чуйковтан премьер-министрин чага алганын дугайында меделген дынаан. Ол чагаада меделеп турары болза, Германиянын бүгү кезектеринге сонгулдур чорударынын байдалдары хынап көөр комиссияны КНО-га тургузар дугайында айттыгы талазы-биле меделгелдер дынаары-биле Германиянын болгаш Берлиннин Барыин болгаш Чөөн эжелел зоналарынын төлөөлөкчилерин КНО-нун Политиктиг комитетинин хуралыне чалап турар телеграмманы КНО-нун чингине секретари дээрги Трюеве Лиден дээрги Чуйков алган. Чагаада дээрги Трюеве Линин армия генералы Чуйковка телеграмманын хоолгазын кошкан.

Германиянын Демократтыг Республикасынын чазанын харызын белекээрин болгаш оон Министрлер Чөвүлелине шийтпирлелдин премьер-министрге Министрлер Чөвүлели дааскан.

(СЭТА).

Барын Германиянын чурттакчы чону тайбын күзеп турар

ПРАГА. Телепресс агентилелинин Берлинден дамчыдып турары болза:

Декабрьн 5-те Гамбургка болган митингине Барын Германиянын Иштики Херектер Министри Лер «Республиканын иштики айыыл чок чоруунун» дугайында чүве чугаалаар деп баарга, митингинин 12 муң киржикчилери анаа удурланганнар. Лер баштайгы сөстерин чугаалап эгелзэн соон дарый киржикчилер оон чугазын «Биске күчүлөшкүн министри херек чок», «моон чорук» — деп үнер-биле үзе кире бергеннер. «Тайбын тилээр» деп кийгырып тура, тайбын дээш анык демиселчилер тайбыннын көк-бугазын салып үндүргөннер.

Орта келген полиция отрядтары мөөн улусче халдаш, аныктарын соп-хап турган болгаш элзэн хөй аныктарын тудуп хоругдааннар.

Ол-ла ышкаш чорук Кельнга база болган, орта «немец солдаттар эвилелин» даргазы, фашист генерал чоран Фриснер митингине Барын Германияны катал чепсеклээрин деткип чүве чугаалаарга, чыгылган херээженер «Бистин ашактары-биле чандырынар» — деп кыйгы үнер-биле оон чугаазын үзе киргеннер.

(СЭТА).

Индияда тайбын талалакчыларынын шимчээшкени

ДЕЛИ. Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелин Венага болган сессиязынын шийтпирлеринге Индиянын чурттакчы чону боттарынын сагыс-сеткилин катыштырып туралар.

Чоокта чаа Бомбейге Тайбыннын бүгү-индий Чөвүлелинин бюро хуралы болуп эрткен. Хуралга Чөвүлелин кижигүнү Ромеш Чандра чүве чугаалаан. Беш улуг күрүнелерин аразына Тайбын Пактызын чарар дугайында Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыргыстарын аяанда 1,5 миллион хол үжүктери Индияда чыгылган деп Чандра дынаткан. Ат салышкынынын чыгылдыгын ылангы Андхра чедикшинин эртерин, орта 200 муң хол үжүктери, Трипулга 75 муң хол үжүктери чыгылганын. Ол кампания чөөн Пенджаба база чедикшинин эрткен.

Тайбын талалакчыларынын конференцияларын эртер талазы-биле калбак хемчеглерин бюро төлөвилзэн.

(СЭТА).

Тайбын дээш!

РИМ. Тайбын талалакчыларынын шимчээшкенин итали комитетинин секретаринын меделээни болза, ноябрьн 27-ге чедир бүгү Италияда 15332 муң ат салышкыны беш улуг күрүнелерин аразынга Тайбыннын Пактызын чарар дугайында Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыргыстарын аяанда чугылган. Ол болза, бо чылдын ноябрь 12-ге чедир чыгылганын 285 муң хөй ат салышкыны болур.

32 мөжүрүнүн бүгү чурттакчыларынын 40 ажыг хузу Кыргыстар аяанда аттарын салганнар.

(СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Улустун армиязынын Кол командалынын дынады

ПХЕНЬЯН. Кореянын Улус-Демократтыг Республикасынын Улустун армиязынын Кол командалынын декабрь 11-де дамчыткан меделээниде чугаалап турары болза, Кореянын Улустун армиязынын катыжышкыны кыдат улустун эки-турачы кезектеринин деткимчези-биле бүгү фронтуларга камгалалдын калдыдошкун тулчушкуннарын чорударын үргүлчүлөп, дайыннын дириг күжүнге болгаш техниказына улуг чидиргелерин таварыштырып турар.

Декабрьн 11-де чөөн фронтуга Улустун армиязынын артиллериязы дайыннын элзэн каш от токарлары болгаш быжылгалдарын чок кылган. Дайыннын 340 ажыг солдаттары

болгаш офицерлери өлүрткен болгаш багылаткан, база 3 талка чылач шаштырган.

Төп фронтуга дайын артиллериянын болгаш ужура-чүлдүн деткимчези-биле тус-тус чугула бедиктерже атакаларын чоруткан. Улустун армиязынын күштүг адышкынындаа дайын тулчушкун шөлүнге 300 ажыг өлген сектерин катгаш аткарлаан.

Декабрьн 11-де Улустун армиязынын зениттиг кезектери болгаш дайыннын самолеттарын келеп адар адыжы-ачыларын отрядтары дайыннын 2 самоледун андара аткан.

(СЭТА).

Кореяда тайбынчыдылга дугайында чугаалажышкынар

ПЕКИН. Сияхуа агентилелинин корреспондентинин Кэсондан дамчыдып турары болза:

Кореяда тайбынчыдылга дугайында чугаалажышкынарга тургустунган кудуку комитеттин декабрь 8-теги хуралына, хайгаарал органын тургузары-биле нейтралды чурттарын чалаар дугайында бистин таланын саналын канчаар көрүп турарынын дугайында бодунун бодалын чугаалаарында өске тала ойталавышаан турган. Өске бүгү принциптерни таарыштырбаан шаанда, бистин таланын декабрь 3-те саналдааны ийи принциптерин чугаалашпас бис деп өске таланын төлөөлери меделгэннер, а ол ышкаш бистин таланын декабрь 3-те мырынай ажыгыттымаз деп санааны ол бүгү шын эвес саналдарына болгаш негелделеринге өске тала турушпушаан турган. Өске таланын ындыг чоруу чагыс-даа айттыгы шийтпирлээринге дузала-вас, ындыг чорук турда чугаалажышкынар талазы-биле дүрген чедикшинге идегеп болбас болгаш ол болза, мырынай чөптүг эвес-тир деп бистин төлөөлөрү айтканнар.

Бодунун демисежиринге кандыдаа тудугларын кыла талазы-биле Кореянын Улус-Демократтыг Республикасынын хемчеглери оон ишти херээ болуп болгаш анаа кым-даа киришпес ужурул деп бистин тала база катал меделгэннер. Өске таланын шериг тудугларын кызыгаарлаарынын дугайында санал дээр саналы, база хамзааты ужура-чүлдү кызыгаарлаарынын дугайында оон негелденин канчап-даа чүтүлгөнү ужурул. Шериг кызыгаарлап шугуму тургустунга чүве болгонда, ийи талаларнын чепсектиг күштери ийи талаларнын тыл районнарындан, эриктерде ортулуктарындан

болгаш суг девискээринден тодаргай хуусаада көжүп үнер ужурул деп чүве чагаар билдингир, бистин тылывыша чепсектиг күштерин хевээр артырар деп өске таланын орадажышкынын мырынай шыдажып эртерер арга чок. Шериглери ээлчештирер болгаш боо-чепсекти база өк-чөмөктө долдурары деп чагдынды алгаш, тайбынчыдылга үезинде Кореяке шериглер, боо-чепсек болгаш өк-чөмөк кириренин дугайында удур таланын кызымакай негелдени, а ол ышкаш чүүл-бүрү хыналдалар чорудар сорулга-биле Кореянын бүгү кезектеринче хостуг киришкын дугайында оон негелден үстүнде орадажышкынардаа артык мелегей чорук болуп турар.

Оон аныгыда чепсээ дүжүртүнгөн зона даштында, дугуржуга чедип алырынга хамаарылгалыг ындыг порттарга эргежок чугула хыналда чорудар талазы-биле харысалгалы хайгаарал ооганын тургузары-биле ийи талалар нейтралды чурттары чалаар дээр дугайында бистин саналывысты канчаар кэзүп турарынын дугайында саналын бээринден өске тала база ойталаан Америк таланын ол мелегей боалгаларын бистин төлөөн декабрь 8-теги хуралга шынгам буруу шапкан болгаш бир эвес ол тала бодунун ол мугулай саналдарын болгаш негелделерин ол хевээр камгалавышаан турар болза, чугаалажышкынынын чедикшинин-биле үргүлчүлөп шыдапас болган тайбынчыдылга дугайында чугаалажышкынынын узамдыктыргангынын харысалгазы долзуу биле америк талага бодур апаар деп ол төлээ айткан.

(СЭТА).

Сирияда шериг эргилдеси

ЛОНДОН. «Дейли Уоркер» солунун даштык килдинин редактору Дерек Картенниг Парижте бижээни болза: «Ортаакы Чөөн-чүк командалынын тургузарынын планына эвээш-ле дээрге, чамдык араб чурттарын хаара тударына Сирияда эргилде дузалаар деп КНО-да араб чурттарынын төлөөлери ноябрь 29-та боттарынын хууда беседазынга минип турганнар».

Шериг эргилдизинден каш-ла шак бурунугар Сириянын премьер-министри болган Эд-Давалиби болза, Ортаакы Чөөн-чүк командалынын тургузарынын туруштуг удуурамыкчысы

турган деп Картен айттып турар. «Эд-Давалиби Совет Эвилели-биле эп-найырал дугайында чугаалап турган болгаш бүгү чуртту шийтпиге хөйге билдингир кижитурган» — деп Картен меделеп турар.

«Боттарынын сорулгаларын чедип алыр сорулга-биле баанын күрүнелер шериг сүлөөлери кылып турар апарганнар, ол чорук болза, Ортаакы чөөн чүктө антимпериалисттиг сагыс-сеткилдер ол хире күштелип турар деп чүвениң бүзүредип болуп деп Парижте көрүп турар» — деп Картен бижип турар. (СЭТА).

Англиядан бодунун шериг төлөөн дедир кыйгытып алып деп египет чазак шийтпирлөөн

ЛОНДОН. Рейтер агентилелинин дамчыдып турарын өзүгаар алырга, Англияда бодунун шериг төлөөн

дедир кийгытып алып дугайында египет чазак шийтпир үндүргөн. (СЭТА).

Харысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ОЛ.

1952 чылда областың „Шын“ солунунун чагылгазын хүлээп алыры өгөлөөн.
ЧАГЫЛГАНЫҢ ӨРТЭЭ:
Чылда 60 рубль, чартык чылда 30 рубль, үш айда 15 рубль.
Неделяда 5 үнер.
Чагылгачы Тыва областың бүгү харылзаа конторалары, салбырлары болгаш агентилери хүтүөп ап турар.
Ол ышкаш областың «ТУВИНСКАЯ ПРАВДА», «МОЛОДЕЖЬ ТУВЫ — ТЫВАНЫ АНЫКТАРЫ», «СЫЛДЫСЧЫГАШ» солуннарың чагылгаларын хүлээп ап турар.
СЮЗПЕЧАТЬ.

Үерлээшкиден ядарап-ногарааннар-биле улустун эп-сеткил катыжышкынынын итали комитетинин хуралында

РИМ. Италиянын Бүгү-ниити күш-ажыл конференциязынын (ВИКТ) пардалга бюрозунун дынадып турары болза:

Язы-бүрү организацияларын катышкан ажил-чорудулазынын бирги түнелдин үндүрени-биле ВИКТ-нин секретариата болза, «Кооперативтерин национал эвилелин», «Итали херээженер эвилелин» болгаш өске-даа организацияларын төлөөлөкчилери-биле кады хурал эртерген.

Үерлээшкиден ядарап когараннарга дузалаар болгаш үерлээшкын-биле демиселдин херээнте, чурттакчы чонун амы-дынын камгалаар херекке улус массаларынын канчаар-даа аажок улуг күженишинин комитетке кээп турган меделээр херечилер турар. Чүгле Мантуи, Феррари болгаш Мондены деп провинция организациялары безин 28.934 ажылчыларын чоруткан болгаш ол ажылчылар кызымакай чоруун көргүзүп турган, 600 муң ажыг ажил шаптарын аялдааннар. Оон аныгыда, ол организациялар 830 автоматизациялар болгаш 500 хемелерин камгалакчы командалары-биле кады чорудуп бергеннер. Оларнын күжү-биле 23.900 кижилери болгаш 3.400 малдарын айыыл чок черлерге дажылган. Үерлээшкиден ядарап когаран өг-бүлөлөрден бир-бир чаш уругларын боттарынын ажаалгазынга өг-бүлөлөр алыр дээр ду-

гайында комитеттин кыйгырынын 25 муң хире өг-бүлөлөр хүлээп алганнар. «Итали херээженер Эвилелин» күженишинин ажилынын түнелдинде амгы үеде барык 7 муң хире уруглар ажаалдаа алдынганнар. Ажаалгага уруглар алыр дугайында саналдар ол ышкаш Бельгиянын, Швейцариянын болгаш өске-даа чурттарын профэвилелдер организацияларындан кирип турар.

Даштыкыдан келген дузаламчы талазы-биле, Профэвилелеринин Бүгү-делегей Федерациязы Италиянын Бүгү-ниити күш-ажыл конференциязынга 8 миллион лир түңчүг ашка дузаламчызын көргүскен, Польшанын профэвилелери—3 миллион лир; Чехословакияге көшкөн итали амылчы чоннар—1 миллион лир; СССР-нин Профсоюздалар Эвилелин Бүгү-эвилел Төп Чөвүлели—40 миллион лир чоруткан. Оон-биле кады АКШ-тын болгаш өске-даа чурттарын профэвилелдер организациялары материалдыг дузаламчыны база көргүскөннер.

ССР-нин хереслекчилер нийтиледеринин Бүгү-эвилел Төп Эвилели болгаш совет херээженеринин Антифашисттиг комитети ашка дузаламчызын көргүскенин дугайында меделзээрлер, олар «Кооперативтерин национал Эвилелинге» 10 миллион лир болгаш Итали херээженер эвилелинге—10 миллион лир тусугунда дузалааннар. Оон аныгыда Совет Эвилелинни профэвилелдер, кооператив болгаш херээженер ор-

ганизациялары моон аяанда материалдыг дузаламчыны чедиргенин чарлааннар: 50 муң центне дагланган, 10 муң центер урезин кызыл-тасты, 2 муң 500 центер чигирин, 2 муң центер маичал крупаны, 100 муң банка сүтүт а ол ышкаш 20 тракторларын андазыннар болгаш артык кезектери-биле кады көдээ ажил-агы кооперативтеринге чорудуп бергилзэн. Италиянын Бүгү-ниити күш-ажыл Конференциязы болгаш улус эп-сеткил катыштырышкынынын Национал Комитети дузаламчы дугайында азылашкынынын АКШ-тын, Швециянын, Бельгиянын болгаш өске-даа чурттарын профэвилелдер организацияларындан алганнар.

ВИКТ-нин секретариата болгаш үерлээшкиден ядарап-ногарааннар-биле улус эп-сеткил катыштырышкынынын национал комитети итали амылчы чоннарнын кызымакай болгаш эп-сеткил катыштырышкынын чоруу дээш, боттарынын өөрүп четиргенин илередип туралар; итали амылчы чоннарга көргүскени акы-думалыг улуг дузаламчылары дээр Совет Эвилелин болгаш өске-даа чурттарын амылчы чоннарына өөрүп четиргенин олар база катал илереткеннер.

(СЭТА).